

Ціна туристичного регіону як «товару» визначається різними туристськими групами споживачів по-різному. Для жителів території – це перш за все вартість життя, і рівень доходів, а також вартість конкретних товарів і послуг на туристській території. Для рекреантів – це вартість путівок, величина додаткових добових витрат. Для представників туристичного бізнесу – це вартість туристського обладнання, податкові пільги, правила розділу продукції і вивозу доходів.

Висновки. Успіх у формуванні туристського іміджу території в першу чергу залежить від того, наскільки вдало сформований суб'єктом імідж певної туристської території відповідатиме, з одного боку, її об'єктивним якостям, а з іншого – очікуванням і запитам рекреантів або інвесторів.

Знання головних характеристик і особливостей формування туристського іміджу рекреаційної зони, безумовно, допоможе нам сформувати стійке цілісне враження про туристський імідж України.

1. Дьячкова Э.К. Имиджелогия для руководителя. Новосибирск. 1998. – 84 с. 2. Почепцов Г.Г. Имиджелогия: теория и практика / Г.Г. Почепцов. – К.: АДЕФ – Украина, 1998. – 392 с. 3. Шепель В.М. Имиджелогия. М.: Культура и спорт. - 1997. - 381с.

УДК 911.3

Олійник Я.Б., Кононенко О.Ю., Мельничук А.Л.

РОЛЬ ЕКОМЕРЕЖІ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ТА ПРОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

Розкрито напрями залучення екомережі України до розвитку екотуристичної діяльності. Запропоновано підходи до інформаційного забезпечення залучення ядер екомережі до процесу просування національного туристичного продукту.

Sono state descritte le direzioni di coinvolgimento della rete ecologica d'Ucraina al processo sviluppo dell'attività ecoturistica. Sono proposti gli approcci alla presentazione dell'informazione su coinvolgimento dei nuclei della rete ecologica al processo di promozione del prodotto turistico nazionale.

Актуальність дослідження. Формування екологічної мережі є важливим напрямком державної регіональної екологічної політики, що свідчить про поступ у переході країни на модель сталого (збалансованого) розвитку. Актуальність цієї діяльності визначена у Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища», інших законах та підзаконних актах, програмах розвитку заповідної справи. Зростання ступеня заповідності території України до 10,4 % у 2008 р. потребує системної роботи щодо залучення потенціалу об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) до комплексного розвитку регіонів.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Відомо, що вилучення з господарської діяльності земель при створенні заповідників, національних парків та інших об'єктів ПЗФ не розглядається лише як зниження ресурс-

ного потенціалу регіону, а, навпаки, як можливість його збереження та диверсифікації суспільного комплексу. Для створення таких об'єктів як національні, регіональні ландшафтні парки відводяться землі, на яких не розвинені види діяльності, що визначені як екологічно небезпечні (енергетика, видобувна, металургійна, хімічна та ін. галузі промисловості). Часто це депресивні регіони, розташовані на периферії суспільно-географічних районів, що потребують певного поштовху для більш динамічного розвитку.

Аналіз основних досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. Відповідно до світового та європейського досвіду, законодавства України у межах об'єктів ПЗФ проводиться діяльність, що сприяє комплексному розвитку територій. Традиційно в цьому плані виділяється рекреаційна, наукова, освітньо-виховна діяльність, а також робота щодо збереження та відновлення етнічних традицій природокористування. Таким чином, території, в межах яких розміщені об'єкти ПЗФ, мають можливість для розвитку цілого комплексу сфери послуг. Встановлення зв'язків між окремими об'єктами, установами, організаціями може сприяти формуванню кластерів. Найбільш перспективними в цьому плані є туристичні кластери, що розвиваються з використанням можливостей заповідних об'єктів, а саме унікальних ландшафтів, рослинного і тваринного світу, клімату тощо. У розвинених країнах світу платні послуги, що надають національні природні парки, у декілька разів перевищують витрати на їх утримання.

Існує значна кількість присвячених розвитку екомережі в Україні та залучення її ядер наукових праць – Андрієнко Т.Л., Барановського В.А., Горленко І.О., Гродзинського М.Д., Малишевої Н.Р., Олещенка В.І., Руденка Л.Г., Пащенко В.М., Топчієва О.Г., Царика П.Л., Шищенка П.Г. та ін. Перспективним є вивчення можливості залучення об'єктів екологічної мережі країни та її регіонів у сфери активного туристичного використання.

Дослідження можливостай використання об'єктів екомережі у системі формування та просування національного туристичного продукту має на меті засади розвитку відповідної туристичної діяльності.

Було поставлено та вирішено наступні **завдання**: здійснити аналіз перспективи туристичного використання природоохоронних територій у регіонах північного Причорномор'я та Степу.

Основна частина. В межах об'єктів ПЗФ розвивається особливий вид туризму – екотуризм, що орієнтований на довготривале збереження природного довкілля та передбачає досить жорстке обмеження щодо правил поведінки. Отримання економічного та соціального ефекту від розвитку екотуризму – відповідних грошових надходжень у місцеві бюджети та підвищення зайнятості населення – потребує розробки і облаштування туристичних маршрутів та еколого-пізнавальних стежок, організацію рекламно-видавничої та інформаційної діяльності.

З метою поширення інформації про об'єкти ПЗФ Київським національним університетом імені Тараса Шевченка в рамках проекту «Підготовка та видання путівників щодо цінностей природоохоронних територій у ре-

гіонах Північного Причорномор'я та Степу» за рахунок коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища було видано два путівники по загаданих двох регіонах [1] [2].

Путівник «Заповідними стежками степу» вміщує інформацію про заповідники: «Сланецький степ», «Асканія нова», Луганський та Український степовий, а також національні природні парки «Бузький Гард», «Святі гори» та регіональний ландшафтний парк «Меотида». Путівник охоплює значну за площею територію відповідно до локалізації об'єктів, мета яких – зберегти унікальні степові ландшафти, яких у незміненому первісному стані залишилось менше 1% від загальної площі степової зони. Путівник може бути корисний як для довгих, кількадечних поїздок, для планування яких пропонується декілька картосхем з ілюстрацією місця розташування об'єктів ПЗФ, автомобільними та залізничними шляхами регіону та об'єктів інфраструктури: туристичних фірм, пам'яток архітектури, музеїв, готелів, баз відпочинку, пансіонатів та ін. По кожному об'єкту ПЗФ подані як екостежки, так і екскурсійні маршрути. Екостежки – спеціальні маршрути, що формуються з метою демонстрації природоохоронних, естетичних та культурних цінностей об'єкту ПЗФ. Такі маршрути, як правило, промарковані, а екскурсії ними проводять наукові співробітники установ.

Путівник «Заповідними стежками Причорномор'я» містить інформацію про Дунайський та Чорноморський біосферний заповідник, Нижньодністровський національний природний парк, регіональні ландшафтні парки «Тилігульський» та «Кінбурнська коса», національний історико-археологічний заповідник «Ольвія». У путівниках акцентовано увагу на значенні цих об'єктів для збереження і відтворення промислових цінних та рідкісних видів риби та птахів. Через річкові долини пролягають міграційні шляхи птахів, значна частина яких занесена до Червоної книги України. У путівнику подано певну довідкову інформацію, що може бути корисною при відвідуванні об'єктів: визначення понять: «релікт», «ендемік», «автохтонний вид» тощо. Стосовно кожного об'єкту коротка інформація щодо історії створення та особливостей даної території, а також багатства видового складу зацікавлює туриста та має освітню складову, оскільки основний наголос йде на збереження унікальних ландшафтів.

Обидва видання містять інформацію щодо історичних, культурних пам'яток, які розташовані поблизу природних об'єктів та можуть бути оглянуті по ходу маршруту. Вказані місця розташування готелів, пансіонатів, а також приватних садиб роблять путівники корисними для туристів, як і довідкова інформація про розташування адміністрації національних парків, заповідників. Важливо, що у путівниках освітлено сам процес створення об'єктів ПЗФ, подано інформацію про національні парки, що нещодавно створені – наприклад НПП «Тузловські лимани» (створення – січень 2010 р.). Також туристи отримають можливість ознайомитись з правилами відвідання території природно-заповідної установи, які подані на обкладинці путівників.

Висновки. Здійснене дослідження розкриває підходи до науковообґрунтованого викристання тиристичного потенціалу об'єктів екологічної мережі України. Складений за участю авторів та виданий путівник щодо цінностей природоохоронних територій у регіонах Північного Причорномор'я та Степу надає можливість залучити туристів та надати їм необхідну інформацію для зацікавлення та задоволення основних потреб туриста.

1. Заповідними стежками Причорномор'я: путівник щодо цінностей природоохоронних територій Причорномор'я / За ред. Олійника Я.Б. – Довідкове видання. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. – 50 с.; 2. Заповідними стежками Степу: путівник щодо цінностей природоохоронних територій степу / За ред. Олійника Я.Б. – Довідкове видання. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. – 58 с.

УДК 911:379.85

Божук Т.І.

САКРАЛЬНО-ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ: ПОТРЕБА СТВОРЕННЯ

В статті розглянуто технологічні та функціональні аспекти сакральнотуристичного продукту. Визначено і обґрунтовано специфіку розробки, просування і реалізації релігійних турів на сучасному туристичному ринку.

L'articolo si occupa di aspetti tecnologici e funzionali sacrale-turismo prodotti. Definito e ragionevolmente specifiche sviluppo, la promozione e l'attuazione di moderne tour religiosi mercato turistico.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Одним із важливих завдань у релігійному туризмі як науковому напрямку, що формується, є інвентаризація та оцінка релігійно-туристичних (чи сакральнотуристичних) ресурсів, які визначають сакральнотуристичний потенціал і є основою для створення сакральнотуристичного продукту.

Сакральнотуристичний потенціал певної території сформований сукупністю наявних тут ресурсів: окремих споруд (церкви, костелу, каплиці, дзвіниці) чи ансамблів (комплексів споруд, монастиря, лаври, духовного центру), визначних місць (джерела або криниці, печери, хресної дороги), а також сакральних реліквій (чудотворних ікон чи розп'яття Ісуса Христа, мощей святих і блаженних тощо), придатних для створення сакральнотуристичного продукту та реалізації відповідних паломницьких (або сакральнотуристичних) турів чи екскурсій.

Актуальність дослідження. Одним із важливих завдань будь-якого виду туризму є розробка власного туристичного продукту. У релігійному туризмі актуальним є вивчення внутрішнього і зовнішнього попиту на сакральнотуристичні послуги, а також розробка і реалізація сакральнотуристичного продукту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій і навчально-методичній літературі з туризмології питання розуміння і форму-